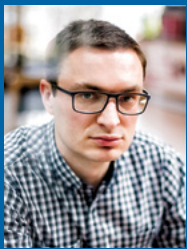

▶ **OBCÍM POMŮŽE S PITNOU VODOU 750 MILIONŮ KORUN** str. 3

- ▶ **DĚTI Z JESENICE CHODÍ DO NOVÉ PASIVNÍ ŠKOLY** str. 8
- ▶ **DŮM PŘÍRODY ŽDÁRSKÝCH VRCHŮ ZÍSKAL TŘI CENY** str. 16
- ▶ **PO JÍDLE SI DEJTE VIDLIČKU. JEDLÉ NÁDOBÍ JE TU** str. 26

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

je před námi snad krásný podzim, věřím, že jeho začátek vám zpříjemní náš časopis. Stačí si vzít deku, šálek horkého čaje a začít se do našich textů.

Třeba do textu o nové škole v Jesenici, do které už chodí děti. Okolí Prahy se rozrůstá, děti přibývá a obce potřebují nové školy. Tahle vyrostla v pasivním standardu a vypadá

moc pěkně. Není to romantická malotřídka z Obecné školy, ale prostorná světlá budova, kam snad děti budou chodit rády. Autor tohoto sloupku rovněž kdysi navštěvoval novou základní školu v sídlištní výstavbě, ale o onu nezaměnitelnou směs vůní školní jídelny, suterénních šaten a voňavek soudružek učitelek budou jesenické děti již ochuzeny. Namísto smutného betonového dvora vyběhnou na hřiště lemované stromy – inu, ne jeden dříve narozený by záviděl.

Představujeme i další úspěšné projekty. Víte třeba, co je to ptačnick? To si přečtete v našem textu o počínu na Josefovských loukách. Můžeme jen napovědět, že ptačnick vznikl analogicky k rybníku, ale neznamená to, že se ptáci rozhodli otočit evoluci a vlézt zpátky pod hladinu. Prostě se na tom místě mají dobře, podobně jako slepice v kurníku, dřevo v dřevníku nebo pára v paníku.

Dočtete se i o dalších dobrých projektech, nyní však nastává čas bavit se o budoucnosti. Jsou otevřeny nové dotační výzvy, které jsou zajímavé především pro obce. Týkají se hlavně vody, ať už zlepšení v zásobování pitnou vodou, nebo lepšího čištění odpadních vod díky domovním čistírnám. Dále pokračují výzvy z Modernizačního fondu, některé z projektů už byly schváleny a mohou se rozjet. Jsou to hlavně malé solární elektrárny. Budoucnost možná patří i jedlému nádobí, o kterém píšeme v rubrice Technologie. Já si ho představuji jako zmrzlinový kornoutek, ale možnosti budou určitě větší. Dáte si oběd a jako dezert sníte příbor. Nebo si objednáte řízek a místo přílohy si pochutnáte na talíři. Už slyším rodiče, jak napomínají děti: Nejez tu další lžiči, už jsi měla dva nože!

No, zpátky na zem a k našemu časopisu. Najdete v něm reportáž ze Žďárských vrchů, něco k adaptaci klimatu, mrkneme se do Indonésie a narazíte na mnohé další zprávy.

Přeji příjemné čtení.

JAN RÖDLING
šéfredaktor

NÁPOR TURISMU? MŽP OBCÍM V NÁRODNÍCH PARCÍCH PRO LETOŠEK ZDVOJNÁSOBIL DOTACI NA 200 MILIONŮ

Foto: archiv SFZP ČR

Od 15. října 2021 se obcím v národních parcích otevírá nová dotační pomoc z Národního programu Životní prostředí. Celkem 200 milionů korun míří na rozvoj infrastruktury, zlepšení vybavenosti a zázemí pro turisty i místní obyvatele, na spolufinancování velkých projektů podpořených z jiných evropských programů a nově i na projektovou přípravu chystaných projektů.

Ministerstvo tak obcím pomůže kompenzovat zvýšené náklady spojené s nadměrným turismem i ochranou nejceněnějších přírodních lokalit v Česku. „Se žádostí o dotaci neotálejte,“ vzkazuje obcím ministr životního prostředí Richard Brabec. „Program na podporu obcí v národních parcích je natolik úspěšný, že vloni byla vyhlášena alokace rozzebrána ani ne za dvě hodiny. I to je jeden z důvodů, proč jsme částku oproti minulým letům rovnou zdvojnásobili,“ uvádí ministr s tím, že od roku 2017 byla každoroční alokace v programu 100 milionů korun a předtím průměrně jen 50 milionů.

„Obce v národních parcích se vyrovnávají s vysokým nárůstem návštěvnosti způsobeným i pandemií, snaží se rozvíjet šetrný turistický ruch a poskytovat kvalitní zázemí jak turistům, tak místním občanům a organizacím. Díky aktuální dotační výzvě budou moci obce nabídnout více odpočinkových míst a parkovacích ploch a poskytnout zajímavé průvodní informace o dané lokalitě, a to samozřejmě s ohledem na ochranu těchto přísně chráněných území Česka,“ doplňuje Richard Brabec.

Hlavní aktivity, které budou z letošní výzvy podpořeny, zůstávají obdobné jako v předchozích letech, např. opravy cest, stezek a tras pro turisty, úpravy veřejných prostranství, obnovy zeleně a sanace skalních masivů. Obce mohou zpracovat rozvojové dokumenty a studie nebo zmodernizovat informační centra. Správy národních parků a neziskové organizace získají příspěvek na nové vzdělávací programy a osvětové projekty s interaktivními prvky. Tentokrát výzva nezahrnuje podporu snížení světelného znečištění, ta bude vyhlášena samostatně v rámci výzvy financované z Modernizačního fondu. Ovšem již teď se díky aktuální výzvě mohou obce na opravy osvětlení připravovat a projektovou přípravu zafinancovat z ní.

Výzva pro obce v národních parcích také znovu nabídne starostům možnost získat prostředky na spolufinancování nákladnějších projektů spolufinancovaných z evropských fondů. Kromě Operačního

programu Životní prostředí bude možné nově získat finance na projekty dotované i z Národního plánu obnovy a Modernizačního fondu a podpora zahrne navíc dotaci na projektovou přípravu budoucích žádostí.

„Podpora z programu umožní obcím využít čas a nachystat si projekty, díky čemuž pak mohou rychleji čerpat evropské peníze nejen z OPŽP, ale i z nových programů v gesci MŽP, mezi něž patří Modernizační fond nebo Národní plán obnovy. Do projektové přípravy, na kterou se podpora vztahuje, je možné zahrnout kompletní dokumentaci, tedy podkladové studie a analýzy, projektovou a zadávací dokumentaci či technický a odborný dozor,“ uvádí Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Maximální výše celkové podpory na jeden projekt činí stejně jako v přechodících letech 85 % z celkových způsobilých výdajů.

V posledním roce obce díky dotacím především renovovaly odpočinková místa, usměrňovaly pohyb návštěvníků, modernizovaly informační centra, revitalizovaly cesty a vycházkové trasy...

Aktivita kofinancování projektů financovaných z prostředků EU (Operační program Životní prostředí, Národní plán obnovy, Modernizační fond) bude podpořena maximálně do výše 5 % podpory z celkových způsobilých výdajů na jeden projekt.

„Podle typu projektu žadatel obdrží 50 tisíc až 4 miliony korun, výjimku tvoří kofinancované projekty z evropských zdrojů, kde se výsledná částka vypočítá procentuálně podle výše způsobilých výdajů. Všechny projekty musí být zrealizovány nejpozději do 31. března 2025,“ shrnuje Petr Valdman.

Podporu obcím a subjektům působícím na území národních parků poskytuje MŽP z rozpočtu Státního fondu životního prostředí ČR pravidelně od roku 2010. Od té doby se již vyhlásilo osm výzev, v nichž bylo rozděleno celkem 472 milionů korun a podpořeno 374 projektů.

V posledním roce obce díky dotacím především renovovaly odpočinková místa, usměrňovaly pohyb návštěvníků, modernizovaly informační centra, revitalizovaly cesty a vycházkové trasy, obnovovaly své expozice či realizovaly interaktivní prezentace nebo instalovaly nové bike boxy.

Žádosti je možné podat elektronicky přes webové stránky www.narodniprogramzp.cz v období od 15. října 2021 od 10:00 hod. do 31. ledna 2022 do 14:00 nebo do vyčerpání alokace. ●

► Kde je nouze o vodovod nebo stokovou síť, pomůže obcím dalších 750 milionů korun na pitnou vodu nebo odkanalizování

Oblíbené dotace se vrací. Ministerstvo životního prostředí opět vyhláší výzvy na čištění splaškových vod pomocí DČOV a na posílení a vybudování nových zdrojů pitné vody.

Rezort tyto nouze zejména malých obcí saturuje dlouhodobě a od roku 2016 tímto směrem poslal téměř 2 miliardy korun z prostředků Státního fondu životního prostředí ČR. Výzva na zdroje pitné vody zajistí obcím dostatečné množství kvalitní pitné vody a výzva na výstavbu soustavy individuálních domovních čistíren pomůže tam, kde se z ekonomických nebo technických důvodů nevyplatí vybudovat klasickou čistírnu odpadních vod. Příjem žádostí u obou výzev startuje 1. listopadu 2021.

Zroje pitné vody

Nová výzva je již třetí v pořadí. Během dvou předchozích bylo přijato přes tisíc žádostí s požadavkem na podporu ve výši 1,4 mld. korun a většina z nich je již schválena. „V obcích ohrožených nedostatkem pitné vody je to prioritní číslo jedna. Nejvíce se dotýká lokalit, které nejsou napojeny na kapacitní vodárenskou soustavu, a není ani reálné, že v blízké době budou. Velkými a opakovanými investicemi do zásobování obyvatelstva pitnou vodou se proto snažíme starostům vyjít maximálně vstříc. V předešlých výzvách jsme proto dotační prostředky dokonce několikrát navýšovali,“ vysvětluje ministr životního prostředí Richard Brabec.

Výzva umožní realizovat nové nebo obnovit či zvýšit kapacitu stávajících zdrojů a přiváděčů pitné vody pro jejich obyvatele. O dotaci mohou žádat obce, dobrovolné svazky obcí a obchodní společnosti a zájmová sdružení právnických osob – vlastníci veřejných vodovodů i a kanalizací, kteří jsou v více než 50 % ovládnuti obcemi, městy nebo jinými veřejnoprávními subjekty.

Z alokovaných 450 milionů korun můžou obce získat podporu v rozmezí od 140 tis. do 2,1 mil. Kč, finančně náročnější projekty budou financovány z Operačního programu Životní prostředí, který bude spuštěn na přelomu letošního roku. „Výzva je primárně určena na komplexní opatření, a proto nebudou podporovány čistě průzkumné vrt. Náklady na ně bude ovšem stejně jako třeba na projektovou přípravu, stavební práce a dodávky možné zahrnout do způsobilých výdajů komplexního opatření,“ říká Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR, a pokračuje: „Další novinkou je sjednocení míry podpory. Všem žadatelům pokryjeme až 70 % z celkových výdajů bez ohledu na to, zda mají akutní, či možný nedostatek pitné vody.“

300 milionů na domovní čistírny

Podpora se vztahuje na realizaci soustav individuálních domovních čistíren odpadních vod do 50 obyvatel tam, kde se nelze napojit na klasickou stokovou síť zakončenou čistírnou. Tyto soustavy jsou cenově efektivní a ekologicky přijatelnou alternativou ke starým netěsným jímčím či septikům. Navíc mají vysokou účinnost bez nutnosti následného dočištění.

„Dosud jsme podpořili téměř stovku žádostí, to v reálu znamená 2 700 instalovaných domovních čistíren. Teď přicházíme s již čtvrtou, 300milionovou výzvou, díky níž by mělo být pořízeno více než 3 000 domovních čistíren odpadních vod pro více než 10 000 obyvatel. Obce mají o čištění odpadních vod skutečně obrovský zájem, navíc je to velice efektivní a ekonomické řešení, které pomůže tam, kde náklady nebo technické podmínky výstavby velké čistírny neumožní. Tato podpora je dalším z řady kroků, kterými se snažíme zlepšit životní prostředí v malých a nízkorozpočtových obcích,“ uvádí ministr životního prostředí Richard Brabec.

O finanční podporu mohou žádat obce, slouží objektům k trvalému rodinnému bydlení (zejména rodinné a bytové domy) a budovám ve vlastnictví dané obce. Letošní výzva oproti minulému rozlišuje pouze dvě kategorie maximální výše dotace, a to pro 1–15 obyvatel 150 tisíc korun a pro 16–50 obyvatel jsme ji navýšili z původních 240 tisíc na 300 tisíc Kč.

„Výše podpory v obou kategoriích byla stanovena na základě analýzy reálných nákladů z předchozích výzev s přihlédnutím k inflaci a růstu cen stavebních prací. Míra podpory na jeden projekt činí 80 % z celkových způsobilých výdajů. Mezi ty je možné zahrnout nákup zařízení, stavební práce a dodávky nezbytné pro instalaci, ale také například náklady na následný monitoring provozu čistíren,“ upřesňuje Petr Valdman.

Obě výzvy se vyhláší z Národního programu Životní prostředí a na jejich financování budou využity prostředky z fondů EU prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí. Žádosti bude možné podávat elektronicky prostřednictvím AIS SFŽP od 1. listopadu 2021 do 31. prosince 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace (obě výzvy jsou koncipovány jako jednokolové a nesoutěžní). Podpořené projekty musí být realizovány nejpozději do 31. prosince 2026. ●

► Ministr Brabec schválil první projekty z Modernizačního fondu

Jen dva měsíce uběhly od spuštění výzev z Modernizačního fondu určených na výstavbu fotovoltaických elektráren a prvních dvanáct úspěšných žadatelů se už může pustit do realizace svých projektů. **Jedná se o první schválené dotace z až 300miliardového Modernizačního fondu, který bude hrát v nadcházejících letech významnou roli v dekarbonizaci Česka.**

Spolu s nimi ministr Brabec schválil také projekty z dalších dotačních programů a celkem si tak úspěšní žadatelé rozdělí přes 300 milionů korun. Podpora putuje například obcím na nové zdroje pitné vody nebo domovní čistírny odpadních vod.

„Jsem rád, že jsme tak rychle dokázali Modernizační fond rozjet a že peníze k první žadatelům jsou už na cestě. Je to jasný důkaz, že to s revoluční přeměnou energetiky myslíme vážně a že našim podnikatelům poskytneme jasnou a hmatatelnou podporu. Věřím, že do seznamu za první úspěšné žadatele se brzy přidají další z nejrušnějších oborů budoucí české energetiky,“ říká ministr životního prostředí Richard Brabec.

Aktuálně bylo schváleno dvanáct fotovoltaických elektráren, žadatelé dostanou celkovou dotaci přes 71 milionů korun. Fotovoltaické panely budou vyrábět udržitelnou energii na různých místech republiky. Mezi úspěšnými žadateli je například jihočeské Zemědělské družstvo Brloh, které chce vybudovat solární elektrárnu, jež bude mít 1 850 fotovoltaických panelů. Část z nich umístí na střechách svých objektů, část na svých pozemcích. Celkové náklady odhaduje na 21 milionů korun, dotace dosáhne více než 7 milionů korun. Podobná elektrárna vznikne i v Lubech na Klatovsku nebo v Novosedlech na Strakonicku.

Na první rozdělené peníze mohou navázat další projekty Modernizačního fondu. „V současnosti je otevřeno sedm dotačních výzev. Kromě zmínovaných malých solárních elektráren

Foto: Roy Buri, Pixabay

do výkonu 1 MWp se podpora týká i velkých fotovoltaických elektráren. Další dvě výzvy podporují přechod tepláren na čistší energii, o peníze je možné žádat i v dalších třech výzvách na modernizaci technologií a zdrojů ve výrobním nebo zpracovatelském průmyslu, a to u malých i velkých projektů,“ shrnuje současnou nabídku Modernizačního fondu ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman. Celkem je v aktuálních výzvách připraveno 18,3 miliardy korun.

Vedle Modernizačního fondu se rozdělují peníze i z Národního programu Životní prostředí. Dostatek pitné vody poteče z kóhoutků v dalších 63 obcích, jejich obecní rozpočty mohou celkově počítat s více než 115 miliony korun na průzkum, posílení a bu-

dování zdrojů pitné vody. V prachatické části Libínské sedlo mohou začít budovat nový vodojem, Dačice uspěly se žádostí o vodovodní přívaděč, který propojí Malý Pěčín s Velkým Pěčínem a nahradí zásobování vodou ze stávajících studní. A například v Panenské Rozsínce připojí nový vodní vrt.

Na lepší čištění odpadní vody se zaměří v téměř desítkách obcí, které se rozhodly vybudovat soustavy domovních čistíren odpadních vod. Domovní čistírny zapojené do jedné sítě řeší odkanalizování míst, kde se nevyplácí stavět klasickou kanalizaci. Pro toto řešení se rozhodli například v Litultovicích na Opavsku, v Rusíně na Bruntálsku nebo v Pálovicích u Třebíče. ●

► Přerovské školy se promění v malé fotovoltaické elektrárny

Fotovoltaické panely, které se postarají o přeměnu slunečního záření na elektřinu, se stanou součástí pěti přerovských základních škol. Ve dvou školních budovách se bude dělat i rekuperace, která by měla přinést do vydýchaných tříd zdravější vzduch.

Do těchto novinek investuje město asi 36 milionů korun, část nákladů se má vrátit z dotací. V malé fotovoltaické elektrárně se 41–55 panelů na střechách se promění školy Za Mlýnem, Trávník, J. A. Komenského, Svisle a U Tenisu. Poslední dvě jmenované dostanou i rekuperaci. „Fotovoltaické panely budou umístěny na plochých střechách škol – kromě

Trávníku a Svisle, kde mají být instalovány na sedlové střechy. Díky panelům dojde ke snížení roční spotřeby energie o 40 GJ, což činí více než 22 procent úspory celkových nákladů na provoz školy,“ nastínil náměstek pro školství Petr Kouba. Zdůraznil, že jde o první krok k modrozelené infrastruktuře veřejných budov, který jde vstříc lepší kvalitě prostředí.

V zájmu zdraví dětí vítá i investici do vzduchotechniky. Ta je řešena jako řízené větrání s rekuperací, které zlepší vzduch ve třídách i v prostorách pro učitelský sbor a personál. Technický systém popisuje úředník přerovského magistrátu Zdeněk Dostál:

„Vzduch bude nasáván zvenku a přiváděn na rekuperační jednotku, tam projde filtrací a bude zbaven mechanických nečistot a takto upravený pak zamíří do objektu. Naopak vzduch, který obsahuje pachy, vlhkost nebo jiné škodliviny, bude odtahován z vnitřního prostoru a přiváděn opět na rekuperační jednotku.“ V zimě má zařízení vzduch dohřívát na stanovenou teplotu, v letních měsících naopak chladit na požadovanou vnitřní teplotu.

Zástupci města počítají s tím, že s dodávkou a montáží panelů i s budováním větracího systému by se mělo začít příští rok na jaře, všechny dílčí práce mají být hotové nejpozději v závěru roku 2023. ●

▶ Dotační pravidla pro ochranu stád před vlky budou jednodušší

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) připravuje **zjednodušení dotačních pravidel pro chovatele hospodářských zvířat** na nové programové období OPŽP 2021–2027.

Cílem je, aby finance na zabezpečení stád před velkými šelmami byly co nejdostupnější. AOPK ČR také navrhuje, aby se minimální částka, o kterou mohou chovatelé žádat, snížila na 50 tisíc korun, v uplynulém období to bylo 100 tisíc korun. Na dotaci tak dosáhne i řada menších chovatelů. Zkušenosti ukazují, že dobré zabezpečení dokáže odvrátit 80–95 % vlčích útoků. Ochrana chovaných ovcí je v místech, kde vlk žije, mnohdy kvalitnější, než tomu bylo dříve. Přesto je stále dost chovatelů, kteří mají stáda zabezpečena nedostatečně. Pro vlky jsou snadnou kořistí, což poškozuje všechny.

„Lecoss se už udělalo, chovatelé mají nárok na kompenzaci škod, hledají se možnosti, jak dále zjednodušit administrativu. Cesta to není jednoduchá, zkušenosti v různých státech Evropy jsou různé. Mimochodem, například na Slovensku neplatí chovatelům žádné finance na zabezpečení stád, bere se to jako samozřejmost. Určitě je toho ještě dost k vylepšení, víme, že pro chovatele je těžké vidět zvířata napadená velkou šelmou. Rozumíme tomu, že zavádění ochranných opatření je pro mnohé komplikací. Ale tvrzení, že vlk do naší kulturní krajiny nepatří, jak

v tuzemské debatě často zaznívá, určitě není pravdivým konstatováním. Nesmíme totiž zapomínat, že více než devadesát procent vlničího jídelníčku tvoří přemnožená zvěř, která škodí lesníkům i zemědělcům. Vlci tak pomáhají snižovat počty srnců, jelenů či prasat divokých,“ komentuje František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

„Zpracovali jsme standardy pro zabezpečení stád, prosadili jsme navýšení kompenzací za škody, kolegové na regionálních pracovištích drží pohotovosti ve dnech pracovního volna, aby chovatelům v případě škod byli rychle nápomocni, všechny informace včetně příkladů dobré praxe soustřeďujeme na webové stránce navratolku.cz. Snažíme se zajistit kvalitní monitoring vlka na našem území a mít dostatečné informace o jeho výskytu a původu, chystá se novela zákona o náhradách škod, která pokryje širší škálu škod způsobených chráněnými šelmami,“ vypočítává Jindřiška Jelínková z AOPK ČR. „Nyní připravujeme dostupnější finance z evropských zdrojů a kromě toho hledáme způsob, jak chovatelům z národních zdrojů pokrýt vícenásobky spojené se změnou organizace pastvy, jako je přehánění na noc do košárů, pastva v menších oplůtkách, kontrola ohradníků a jejich funkčnosti nebo práce pastevčích psů. Jsme v kontaktu s chovatelskými svazy,

stuzemskými i zahraničními experty, ke konci letošního roku připravujeme aktualizaci programu péče o vlka, který byl schválen v březnu 2020,“ dodává.

Z Operačního programu Životní prostředí bylo v uplynulém období podpořeno téměř pět desítek žádostí o dotace na zabezpečení stád za více než 45 milionů korun, dalších 31 žádostí se ještě posuzuje. Nové žádosti se nyní nepřijímají, předpokládá se, že nové výzvy by měly být vyhlášeny počátkem roku 2022. Standardy na zabezpečení stád kladou důraz na prostupnost krajiny. Vlci se do ohrady nejčastěji dostávají podlezením či podhrabáním, zásadní je tedy kvalitní ochrana u země. Nejúčinnější je pravidelně kontrolovaný funkční elektrický ohradník pod dostatečným napětím v kombinaci se socializovaným pasteveckým psem.

Podle hodnocení tzv. vlničího roku 2019–2020 zasahuje na naše území 22 vlčích teritorií, přičemž naprostá většina je přeshraničních. Letos je potvrzeno rozmnožování u několika smeček, populace vlků se postupně na větší části našeho území po asi 150 letech etabluje. ●

▶ Festival architektury ukázal stavby spolupracující s přírodou

Jaké příležitosti nabízí architektura pro lepší a odpovědnější život ve městě? Druhý ročník Festivalu architektury v Brně si dal za cíl seznámit s tímto tématem návštěvníky všech věkových kategorií a zejména rodiny s dětmi.

„V prostranství areálu brněnské Riviéry jsme vystavili naučnou stezku a zázemí pro odborný program. I ti nejmenší návštěvníci se mohli od června do konce září formou hravých exponátů a ilustrovaných naučných panelů seznámit s užítky, které obyvatelům metropolí poskytují zelené střechy, a také jak mohou naše stavby snadno využívat recyklované odpady, dešťovou vodu a slunce a dobít elektromobily. Pro podnikatele ve stavebnictví jsme v rámci festivalu tradičně připravili prostor k setkávání a mnoho inspirujících přednášek,“ uvedla vedoucí projektu Tereza Sigmundová.

O kladném vztahu pořadatelů Festivalu architektury k životnímu prostředí svědčí fakt, že elektrickou energii potřebnou pro chod celé akce zajišťoval zcela bezemisní zdroj. Podle pořadatelů šlo tedy o úplně první český open-air festival, který zásobuje

„zelená“ elektřina. Jediným odpadním produktem vodíkové alternativy diesellových agregátů je čistá voda. Zásady odpovědné stavby nebyly popřeny ani při výstavbě naučné stezky. Konstruktivní prvky kombinují dřevo, recyklat plastu a recyklat stavební suti, tzv. re-beton.

Otevření naučné stezky doplnil uvítací program, soutěže i dárky pro děti věnované Státním fondem životního prostředí ČR. Naučná stezka vznikla za významné spolupráce s Oddělením motivačních programů OŽP Brno.

Odborný program se věnoval především modernímu stavitelství. Přednášející se věnovali stavebním materiálům a způsobu nahlížení na udržitelnost v architektuře či lokální dostupnosti, životnosti a uzavírání cyklů v praxi. Další přednášky se týkaly vlivu staveb na provozní spotřebu a okolí, digitalizaci a modelování staveb, vzniku tepelných ostrovů, benefitům vegetačních konstrukcí a rozvoji infrastruktury klimaticky odolného města. Tématem byly i audity budov a adaptační technická řešení. ●

► Na Josefovských loukách u Jaroměře, ptačí rezervaci České společnosti ornitologické, vznikne za finanční podpory Norských fondů soustava různě velkých mělkých tůní s ostrůvky, takzvaný ptačnick, o velikosti tří hektarů.

ORNITOLOGOVÉ NA JOSEFOVSKÝCH LOUKÁCH VYHLOUBÍ NOVÝ PTAČNÍK

Foto: Česká společnost ornitologická

Ornitologové tak významně rozšíří již existující mokřad, který pomůže nejen vzácným ptákům, ale i obojživelníkům či vážkám a přispěje k zadržení vody v regionu. Ptačí park Josefovské louky se za dobu své existence od roku 2006 změnil v místo s ohromující druhovou pestrostí. Rozmanitá příroda tu vznikla vlivem citlivých opatření, jako je řízené zavlažování, péče o vegetaci, pastva velkých kopytníků a také hloubení tůní. Výsledkem je 190 pozorovaných druhů ptáků, 8 druhů obojživelníků či 32 druhů vážek a mnoho dalších.

Norské fondy podpoří vyhloubení zatím největšího komplexu jezírek s rozrůzněným dnem i břehy – centrální ptačnick o celkové velikosti tří hektarů. Na financování ptačnicku se svými dary podílí i široká veřejnost. Na budování tůní půjde také částka 280 tisíc korun, kterou veřejnost poslala na záchranu čápat v Mladých Bucích, ale kterou se zachránci čápů rozhodli poslat právě na Josefovské louky. Ty čápům poskytují skvělý zdroj potravy. Pestrá krajina a především mokřady jsou nejbohatším zdrojem ryb, obojživelníků, plazů i drobných hlodavců, kterými se čápi živí.

Výstavbou nových tůní rozšíří Česká společnost ornitologická stávající Slavíkovský ptačnick o velikosti 1,5 hektaru. Oba na sebe navazující ptačnick – Slavíkovský a nový

centrální – budou fungovat jako imponantní soustava vodních ploch lákající nepřetržité množství vrubozobých a brodivých ptáků, bahňáků a ledňáčků a celou řadu pěvců vázaných na vodu a bahnitě břehy.

„Slavíkovský ptačnick, vyhloubený v roce 2018, přilákal k hnízdění hned několik cizových druhů ptáků: kulíky říční, kteří v parku dosud nehnízdili, i čejky chocholaté, které do té doby hnízdily jen výjimečně. Pro kriticky ohrožené vodouše rudonohé byl Slavíkovský ptačnick prvním místem ve východních Čechách, kde po čtyřicetileté přestávce úspěšně vohnízдили. Dvojnásobný centrální ptačnick podstatně rozšíří možnosti hnízdění těchto i dalších druhů,“ říká správce ptačího parku Josefovské louky Břeněk Michálek.

Hloubení nové soustavy tůní má začít letos na podzim, aby mohl ptačnick sloužit k hnízdění už příští jaro. „Věříme, že přiláká další vzácné druhy ptáků, jako je například písila čáponohá. Ta se v parku už dvakrát zastavila, ale díky ptačnicku bude k vidění častěji. Stejně jako další vzácné druhy ptáků,“ říká Michálek.

A proč zrovna název ptačnick? „Protože rybník je pro ryby a ptačnick pro ptáky, zajistí jim obživu i místo k hnízdění a těm migrujícím poskytne možnost načerpat síly během jejich dlouhé cesty. A líbit se bude i obojživelníkům, hmyzu a dalším obyvatelům mokřadů,“ vysvětluje Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické.

Páteří parku je sto let starý závlahový systém řeky Metuje, který umožňuje regulaci výšky vody na okolních loukách.

Páteří parku je sto let starý závlahový systém řeky Metuje, který umožňuje regulaci výšky vody na okolních loukách. Díky dostatku vody může na Josefovských loukách hnízdit hned několik vzácných a ohrožených druhů mokřadních ptáků, jako je čírka modrá, vodouš rudonohý, bekasina otavní, čejka chocholátá nebo jedinečná kombinace čtyř druhů chřástalů.

Od ledna 2018 spásá Josefovské louky stádo divokých koní, kteří tu vytvořili pestrou rostlinnou mozaiku ideální pro sběr potravy, hnízdění i úkryt ptáků. Loni na podzim je doplnili pratuři, kteří spásáním a rozrušováním povrchu kopyty vytvářejí podmínky pro luční i mokřadní ptáky. ●

Foto: Česká společnost ornitologická

Foto: Vojtěch Herout

Foto: Vojtěch Herout

„
 Díky dostatku vody může
 na Josefovských loukách
 hnízdit hned několik
 vzácných a ohrožených
 druhů mokřadních ptáků,
 jako je čírka modrá, vodouš
 rudonohý, bekasina otavní,
 čejka chocholatá nebo
 jedinečná kombinace čtyř
 druhů chrástalů.

Foto: Česká společnost ornitologická

Foto: Česká společnost ornitologická

Foto: Vojtěch Herout

Foto: Vojtěch Herout

Od nového školního roku už chodí děti z Jesenice u Prahy a okolí do nové školy. Ta vyrostla jako pasivní budova šetrná k životnímu prostředí.

NOVÁ PASIVNÍ ŠKOLA V JESENICI UŽ SLOUŽÍ STUDENTŮM

Foto: archiv SFZP ČR

Potřebu nové školy si v Jesenici uvědomovali dlouho, pro desetitisícovou obec byla jediná škola opravdu málo. „Důvodem pro stavbu nové školy v Jesenici byla nedostatečná kapacita stávající školy, která již nyní vyučovala kromě hlavní budovy ještě ve dvou detašovaných pracovištích. Ani ta by v tomto školním roce již nestačila,“ vysvětluje starosta Jesenice Pavel Smutný.

Jesenice musela reagovat na to, že počet obyvatel v prstenci kolem Prahy rychle roste. Dle školského zákona platí, že obec musí zajistit kapacitu základního vzdělávání pro každé dítě, které má v obci trvalé bydliště. Počet dětí, které se již nevejdou do stávajících kapacit škol, neřeší jen Jesenice, ale novou školu postavili například v Psárech či rozšířili o nový pavilon v Dolních Břežanech (o projektech jsme také v Prioritě psali). Nové školy plánují další obce kolem Prahy, například Říčany, Úvaly, Přebuz a další.

Přípravy na výstavbu školy zabraly několik let. Loni v květnu dostal dodavatel oficiálně stanovisko a výstavba mohla začít. Budova byla navržena s kapacitou 18 tříd, tedy pro 540 žáků. Jednotlivé objekty areálu jsou rozvrženy do čtyř vzájemně propojených celků – část učeben, vedení školy a vstupní hala, stravování a tělovýchova. Při plánování se dbalo na ekologickou udržitelnost, škola byla navržena v pasivním standardu. Má zelené bezúdržbové střechy, dešťová voda bude používána ke zpětné zálavě v okolí školy. Pro zlepšení mik-

roklimatu školy jsou v interiéru instalovány zelené stěny ze stálozelených rostlin. Ve venkovním areálu je víceúčelové hřiště a fotbalové hřiště s běžeckými drahami. Uprostřed objektu učeben je vytvořen přestávkový prostor, atrium. Celý areál, vnitřní i vnější prostory, je navržen jako bezbariérový.

Do výstavby zasáhla epidemie koronaviru. „Samozřejmě že oblastí, které stavebníka při realizaci stavby překvapí, je opravdu mnoho. Naráželi jsme například na různé nedokonalosti projektové dokumentace, ale největší komplikací byly důsledky opatření proti šíření nového typu koronaviru. Tím nastaly zcela bezprecedentní problémy s dodávkami materiálů, s logistikou, s absencí lidských zdrojů, s karanténními opatřeními a tak dále. Co mě ale mile překvapilo, byla organizace stavebních prací zhotovitelem, který byl schopen přesto dokončit stavbu v požadovaném termínu,“ popisuje starosta Jesenice Pavel Smutný.

Škola měla být dokončena v polovině srpna, aby mohly děti v září chodit už do nové budovy. A to se povedlo. „Určitě je to

velká úleva. Nová škola ulevila přeplněné jediné základní škole v desetitisícovém městě, mohli jsme zrušit jedno detašované pracoviště a neplatíme tak vysoký pronájem za tyto prostory. K samotnému provozu školy je zatím příliš brzy, abych se mohl objektivně vyjádřit, ale prostorově je to opravdu obrovský rozdíl,“ vysvětluje Pavel Smutný.

Nová škola sklízí za pár týdnů provozu chválu. „Máme velmi pozitivní zpětnou vazbu od veřejnosti, žáků i učitelů – je to krásná nová budova, která bude sloužit vzdělávání našich dětí desítky, možná i stovky let. Samozřejmě to je momentálně novostavba, která je v poměrně syrovém stavu, školu je potřeba postupně vybavit pomůckami a dalším potřebným vybavením, na což v průběhu stavby nebyl téměř vůbec žádný čas. Tedy kolaudaci to pro nás určitě neskončilo. Naopak, život školy je na samotném začátku a vše se musí postupně zaběhnout,“ dodává starosta Pavel Smutný.

Jedním ze zdrojů financování novostavby byl i Operační program Životní prostředí, ze kterého novostavba získala téměř 50 milionů korun. ●

Škola byla navržena v pasivním standardu. Má zelené střechy, dešťová voda bude používána ke zpětné zálavě zeleně v okolí školy. Pro zlepšení mikroklimatu školy jsou v interiéru instalovány zelené stěny ze stálozelených rostlin.

Foto: archiv SFŽP ČR

PŘI SLAVNOSTNÍM OTEVŘENÍ

při zahájení školního roku byl společně vysazen strom, dohlížel na to i maskot školy v podobě moudré sovy.

Na snímcích dole je vidět, jak probíhala samotná stavba. Její průběh poznamenala koronavirová epidemie, která komplikovala výstavbu, ale dodavatelská společnost se s ní vypořádala a dodržela termíny.

Na horních fotkách je vidět již dokončená škola a její vnitřní prostory.

Škola je navržena pro 1.–9. ročník po dvou třídách v ročníku s celkovou kapacitou 540 žáků. Komplex školy se skládá z propojených objektů – učebny pro 1. stupeň, učebny pro 2. stupeň, prostory vedení školy, stravování a tělocviččen. Budova je v pasivním standardu, tedy s naprosto minimálními tepelnými ztrátami. K příjemnému mikroklimatu přispívají zelené střechy na všech budovách.

Foto: MÚ Jesenice

Foto: MÚ Jesenice

Foto: MÚ Jesenice

Foto: MÚ Jesenice

Foto: MÚ Jesenice

Foto: MÚ Jesenice

Foto: MÚ Jesenice

▶ ADAPTACE ČESKÉ REPUBLIKY NA ZMĚNU KLIMATU: MŽP PŘEDLOŽILO VLÁDĚ PRVNÍ AKTUALIZACI STRATEGICKÝCH MATERIÁLŮ

Foto: Vojtěch Herout

Vláda v polovině září schválila aktualizaci Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR a Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu.

Jedná se o první aktualizaci dokumentů schválených vládou v roce 2015 (strategie) a 2017 (akční plán) a podílelo se na ní více než 170 odborníků z veřejných, vědeckých a neziskových institucí. Materiály se opírají zejména o odborné podklady zpracované rezortními organizacemi MŽP (ČHMÚ a CENIA) s podporou Akademie věd ČR (zejména CZECHGLOBE - Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.) a řady dalších výzkumných organizací. Oba dokumenty jsou souladu s Adaptační strategií EU a jejich cílem je prostřednictvím navrhovaných opatření a úkolů zvýšit připravenost Česka na změnu klimatu: snížit zranitelnost a zvýšit odolnost společnosti a ekosystémů vůči změně klimatu a omezit tak její negativní dopady. Adaptační strategie je cílena na řešení všech významných projevů změny klimatu u nás, tj. na dlouhodobé sucho, povodně a přívalové povodně, vydatné srážky, zvyšování teplot, extrémně vysoké teploty, extrémní vítr a požáry vegetace.

„Česká republika se staví ke změně klimatu zodpovědně. Na jednu stranu se spolu s celou Evropou snažíme o její zmírnění skrze snižování emisí skleníkových plynů napříč všemi sektory, současně ale maximálně rozvíjíme adaptační opatření napříč celou společností, abychom nevyhnutelným následkům klimatické změny dokázali čelit. Změna klimatu se totiž dotýká nás všech, nejen hospodářství, kterému přináší velké ztráty, ale také lidského zdraví a kvality života. Aktualizace adaptační strategie a akčního plánu nám přináší

širší a hlubší znalosti o dopadech změny klimatu v České republice a nové směry v plánování a posuzování klimatických rizik proto, abychom urychlili realizaci adaptačních opatření,“ říká ministr životního prostředí Richard Brabec.

Aktualizace adaptační strategie reflektuje pokrok ve vědomostní základně a formuluje cíle k roku 2030 s vizí do roku 2050. Oproti původnímu dokumentu z roku 2015 došlo mimo jiné k aktualizaci trendů a dopadů změny klimatu nebo podrobnější analýze finančních nákladů a ekonomických nástrojů. Akční plán pokrývá období do roku 2025 a rozpracovává specifické cíle strategie a rámec 108 adaptačních opatření do více než 320 konkrétních úkolů uložených věcně příslušným ministerstvům, kterým přiřazuje termíny plnění, relevanci opatření k jednotlivým projevům změny klimatu, zdroje financování a předpokládané náklady do roku 2025. Ve srovnání s předchozí verzí akčního plánu došlo ke snížení celkového počtu opatření a úkolů, a to navzdory skutečnosti, že na základě potřeb bylo navrženo nebo nově definováno přes šedesát úkolů.

Z nedávno schválené Evropské adaptační strategie vyplývá, že na úrovni Evropské unie již nyní přesahují ekonomické ztráty v důsledku změny klimatu částku 12 mld. eur ročně. Konzervativní odhady však předpokládají, že vystavení dnešní ekonomiky Evropské unie očekávanému globálnímu oteplení o 3° C nad předindustriální úroveň

by mělo za následek roční ztráty 170 mld. eur ročně.

Celkový odhadovaný objem finančních prostředků na zajištění opatření Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu pro období 2021–2025 představuje 139 mld. Kč, z toho tvoří téměř 40% (52 mld. Kč) zdroje financování EU. Národní zdroje na tento pětiletý plán v celkové výši 86,5 mld. Kč jsou již ze 46% pro daná opatření alokovány, požadavky na nové národní zdroje tvoří celkem 46 mld. Kč, především pro rezort zemědělství.

Mezi nové úkoly akčního plánu, které jsou potřebné pro adaptaci na změnu klimatu v nejbližších letech, patří například novela zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, která by měla nastavit podmínky pro ponechání a tvorbu vybraných krajinných prvků sloužících k ochraně půdy v zemědělském půdním fondu bez nutnosti odnímání, dále podpora navýšení podílu krajinných prvků s vysokou rozmanitostí na zemědělských plochách a vytvoření podmínek pro uplatnění agrolesnictví jako způsobu využití zemědělské půdy zlepšujícího přirozené funkce zemědělské krajiny. V oblasti lesnictví akční plán počítá se změnou lesnické legislativy s cílem vytvořit rovnoprávné podmínky pro uplatnění nepasečných způsobů hospodaření jako předpokladu pro zvýšení druhové a prostorové pestrosti lesů. Počítá i s přeměnou lesů v majetku státu – směrem ke správcům musí stát jasně formulovat zadání reagovat na přijatá adaptační opatření a oproti ostatním vlastníkům lesů stanovit přísnější podmínky pro obhospodařování lesů s důrazem na celospolečenskou poptávku po naplnění veřejných zájmů a na kvalitu životního prostředí. Nezbytností budoucí lesnické praxe je také zvyšovat biodiverzitu a ekologickou stabilitu lesních ekosystémů při zachování produkční funkce ponecháváním lesních těžebních zbytků (nehroubí) k zetlení v lesních porostech – ponecháváním stromů na dožití a objemu mrtvého dřeva stanoveného podílem z prováděných hospodářských zásahů.

Hlavními oblastmi dopadů změny klimatu v Česku, na které se strategie i akční plán zaměřují, jsou kromě lesního hospodářství a zemědělství i vodní režim v krajině a vodní hospodářství, biodiverzita a ekosystémové služby, zdraví a hygiena, urbanizovaná krajina, cestovní ruch, průmysl a energetika, doprava, kulturní dědictví a bezpečné prostředí.

Oba dokumenty jsou umístěny na webu MŽP v rubrice věnované adaptaci na změnu klimatu v Česku a v databázi strategických dokumentů. ●

▶ V Trutnově otevřeli **zrevitalizovaný park**

Obyvatelé sídliště Šestidomí v Trutnově už mohou využívat revitalizovaný lesopark. **Trutnovská radnice nechala upravit bývalý nevzhledný park v prostoru mezi bytovými domy a horkovodem.**

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Prostor vždy sloužil jako spojnice sídliště s nákupním centrem a základní školou V Domcích. „V lesoparku v Šestidomí se dosud prováděla jen základní údržba. Nebylo tam žádné zázemí pro občany, vyšlapané cesty byly bahnitě a kluzké a vzhledem k terénu byly nebezpečné. Proto jsme se rozhodli do této části města investovat a proměnit jej v moderní park,“ popsal situaci před investicí starosta Ivan Adamec.

Nevzhlednému a tmavému parku tak odzvonilo. Obyvatelé Šestidomí mohou sportovat a relaxovat v moderním, upraveném a bezpečnějším lesoparku, který se otevřel v polovině září. Vyšlapané cesty nahradily upravené štěrkové pěšiny. Stávající vzrostlá zeleň byla ošetřena, staré, suché a poškozené stromy byly vykáceny a nahrazeny novou výsadbou. Cílem radnice bylo

vybudovat příjemné místo k relaxaci a aktivnímu odpočinku. „Snažíme se dlouhodobě investovat do kvality života našich občanů. Kromě úpravy zeleně a povrchu jsme sem také nově přidali cvičební prvky pro seniory a herní prvky pro děti. Nechybí ani z hlediska environmentální výchovy oblíbené broukoviště,“ popisuje novou podobu parku starosta Trutnova. Trutnovská radnice získala na revitalizaci lesoparku 85% dotaci z Národního programu Životní prostředí. Z celkových nákladů 2,8 milionu korun tak město zaplatilo půl milionu korun. ●

Foto: archiv SFŽP ČR

▶ Školní atrium v Opavě skrývá **nádrž na dešťovou vodu**

Nové atrium základní školy Kylešovice v Opavě skrývá podzemní betonovou akumulaci nádrž a na ni napojený vnitřní vodovod. **Ten ve spojení s elektronickým správcem zajišťuje zalévání zeleně v areálu školy.**

Škola tak zabila dvě mouchy jednou ranou: upravila venkovní prostor a udělala krok do budoucnosti. „Původní atrium bylo naprosto nevhovující, a tak jsme oslovili studenty stavební školy a požádali je o návrhy, jak místo upravit. Podle jejich nápadů vznikl nový prostor, který je také venkovní učebnou ve vzdušném altánu a odpočinkovým místem o přestávkách,“ uvádí k novince ředitelka školy Jana Marečková.

Ale škola šla ještě dál a připravila se na avizované klimatické změny, zvyšující se teploty i hrozící úbytek vody. Velké plochy střech inspirovaly nápad na retenční nádrž. Má obsah 12 tisíc litrů a zadržaná voda v ní by měla stačit na měsíční péči o okolní zeleň. Její realizaci v ceně 760 tisíc korun hradilo město, které 488 tisíc korun z toho pokrylo dotací z Operačního programu Životní prostředí. Staveb-

ní část atria stála město 2 428 000 korun, altán a další vybavení si hradila sama škola.

Tím však modernizace ZŠ Kylešovice nekončí. Během prázdnin byly dokončeny specializované učebny pro výuku fyziky a chemie a také nové dílny pro vzdělávání v technických a profesních oborech. Současně došlo k bezbariérové úpravě a dalšímu ozelenění okolí. ●

► Druhé kolo výzvy na **odstraňování farmaceutického znečištění** je otevřeno, o 94 milionů se uchází 12 žadatelů

velký zájem na české i norské straně. Není tedy divu, že mnohé z projektů jsou připravovány ve spolupráci českých a norských organizací. Ačkoliv první zmínky o mikropolutantech pocházejí už z minulého století, významné pozornosti se tomuto typu znečištění dostává až v posledních letech. Pilotní výzva si klade za cíl otestovat různé cesty pro snižování koncentrací léčiv v našich vodách a pomoci najít nejuhodnější řešení do budoucna. Z tohoto důvodu bychom také rádi v následujících letech ve spolupráci s Norskou environmentální agenturou uspořádali mezinárodní odbornou konferenci, na které budou představeny nejen výstupy projektů výzvy Trondheim,“ vysvětluje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Od dubna do června letošního roku mohli zájemci podávat své projektové náměty do výzvy Trondheim, zaměřené na realizaci pilotních opatření pro odstranění znečištění povrchových vod mikropolutanty v podobě zbytků léčiv.

Žadatelé, jejichž projektové náměty získaly v prvním kole kladné stanovisko expertní komise, mohou od dnešního dne zasílat své žádosti o poskytnutí finanční podpory. Z prostředků Norských fondů je pro ně připraveno téměř 94 milionů korun.

Cílem výzvy Trondheim je otestovat na reálných provozech a poloprovozech pokročilé technologie i přírodě blízké procesy, kterými je možné aktivně snižovat znečištění odpadních a následně i povrchových

vod mikropolutanty v podobě zbytků léčiv. Zvláštní důraz je ve výzvě kladen na významné zdroje tohoto znečištění, kterými mohou být například nemocniční areály, domovy pro seniory či psychiatrické léčebny. Na produkci odpadních vod znečištěných zbytky farmak se však významnou měrou podílí také domácnosti, které spotřebovávají běžně dostupné léky.

„Výzva Trondheim není největší výzvou našeho programu, ale je bezesporu výzvou, která budí od počátku

Do prvního kola výzvy bylo předloženo čtrnáct projektových námětů o celkové alokaci 199 milionů korun. Expertní komise, složená z odborníků z oblasti vodního hospodářství, doporučila do druhého kola dvanáct námětů, které se mohou ucházet o finanční podporu od 5,2 do 26 milionů korun. „Zájem o výzvu ze strany žadatelů jasně ukazuje, že téma znečištění vod mikropolutanty v současnosti zajímá soukromý i veřejný sektor. Mezi žadatele, kteří nám zaslali své projektové náměty, patří české vysoké školy, výzkumné organizace i soukromé společnosti, které pracují na vývoji nových technologií,“ shrnuje aktuální výsledky Petr Valdman.

Žádosti o podporu budou v rámci druhého kola přijímány prostřednictvím Agendového informačního systému Státního fondu životního prostředí ČR od 24. listopadu 12 hodin. ●

► Dokument ukáže **pražskou divočinu**

Víte, kde v Praze můžete potkat slípku zelenonohou nebo muflony a jak si vytváří svá hnízda kos černý? Za divočinou na území hlavního města vás už brzy vezme nový dokumentární snímek Planeta Praha, který i s podporou Norských fondů připravují tvůrci úspěšného dokumentu Planeta Česko.

Ten byl podpořen v rámci minulého období Fondů EHP a Norska a získal mimo jiné nominaci na Českého lva či ocenění ECFA Award pro nejlepší evropský dokumentární film pro děti a mládež. Premiéra snímku je předběžně naplánována na jaro 2022.

Filmaři využili koronavirové pandemie, která vylidnila ulice Prahy. „Zavedená omezení volného pohybu osob nám paradoxně pomohla k naprosto unikátním záběrům prázdných ulic, které využijeme jako podklady k trikovým záběrům zástavby mizějící v divoké vegetaci. Příroda nám virovou epidemii pomáhá víc, než bychom si přáli,“ uvedl producent Radim Procházka v rozhovoru pro Českou televizi.

Foto: Thomas Arvidsson Björklund, Pixabay

Žánrově bude Planeta Praha wildlife dokumentem. Odkryje rozmanité způsoby adaptace živočichů a rostlin na městské prostředí, konkrétně třeba na Petříně, ve Valdštejnské zahradě, na Olšanských hřbitovech, v areálu Thomayerovy nemocnice i v zoologické zahradě. „Co je pro lidi

klidnou procházkou či posezením v zahradní restauraci, může být pro zvířata žijící v nedalekém parčíku dramatickým bojem o život. Rádi bychom, aby náš film v divácích vyvolal úžas nad silou, dynamikou a tvořivými schopnostmi pražské přírody. Genius loci hlavního města by měl hrát významnou roli, chceme divákům Prahu ukázat tak, jak ji dosud neznají,“ popsal dokumentarista Marián Polák.

V rámci projektu podpořeného ve výzvě SGS-4 Reine vznikne také tištěná populárně-naučná publikace Planeta Praha a budou uspořádány semináře nejen pro děti a mládež, které navážou na projekce snímku o přírodě našeho hlavního města.

Premiéru plánuje distribuční společnost Acrofilms na jaro 2022. ●

▶ Divokým koním se poprvé otevřela celá rezervace Meandry Lužnice na Třeboňsku

Ilustrační foto: Michal Köpping

Celou plochu rezervace Meandry Lužnice může polovina září využívat stádo divokých koní, kteří jsou v této lokalitě od podzimu loňského roku. **Mají tak k dispozici na 24 hektarů, z toho 17 hektarů tvoří pastviny, zbývající plochu pak tůně, porosty křovin a skupiny stromů.**

„Divoké koně jsme sem přivezli loni v polovině listopadu. Silně podmáčený terén však tenkrát nedovolil rezervaci dokončit podle plánu. Deště a opakované záplavy pak znemožňovaly práce až do letošního léta. O to větší poděkování patří manželům Svačinovým, vlastníkům pozemků, na kterých se rezervace nachází, že ani přes tyto těžkosti od záměru neustoupili a rezervaci dokončili,“ ocenil Dalibor Dostál, ředitel ochránářské společnosti Česká krajina, která stádo divokých koní do rezervace bezplatně poskytla. Vlastníci pozemků práce na založení rezervace rovněž financovali.

Divocí koně jsou v současnosti v devíti rezervacích po celé České republice. „Žádná z nich se nerodila za tak složitých a náročných podmínek,“ porovnal Dalibor Dostál a navázal: „Rezervace je příkladem výborné spolupráce soukromých vlastníků, státní ochrany přírody, konkrétně Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko, a neziskové organizace.“

Lokalita je součástí Národní přírodní rezervace Stará a Nová řeka. „Návrat pastvy do nivy řeky Lužnice vnímáme jako úspěšný pokus přiblížit se udržitelnému způsobu hospodaření dle historických zkušeností našich předků. Kosení a přepásání mokřadních porostů v říční nivě na podmáčených a přeplavovaných lokalitách bylo existenční nutností místních hospodářů, kteří se snažili uživit svá zvířata a mít z těchto obtížně obhospodařovatelných ploch nějaký užitek a výdělek. V době, kdy se těžká ruční práce a přítomnost lidí v krajině rychle vytrácí, mohou zvířata adaptovaná na pastvu ve vlhkých podmínkách úspěšně suplovat dotovaný drahý ochránářský management v chráněných územích a bránit zarůstání těchto cenných mokřadních lokalit křovinami a jednostrannou vegetací,“ vysvětlil Ladislav Rektoris, botanik a zástupce vedoucího Správy Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko.

„Pastvou dochází k účinnému proředění porostů říční nivy a vytváří se pestrá mozaika otevřených

stanovišť, které jsou následně ochotně osidlovány významnými a často i ohroženými druhy rostlin i živočichů, jimž by bez tohoto managementu původní prostředí zaniklo. Přepásání říční nivy rovněž vnímáme jako činnost, kterou je možné přirozeně opakovat a zajistit tak nezbytnou udržitelnou péči, jež nastolí v chráněném území potřebný klid bez řvoucích motorových pil a křovinořezů, které by se jinak do území musely každoročně vracet,“ doplnil Ladislav Rektoris. Také on ocenil přínos manželů Svačinových. „Bez obrovského úsilí, trpělivosti, nadhledu a nakažlivého nadšení ‚paní a pana domácích‘ by se tento projekt podařilo jen obtížně realizovat,“ dodal.

Pastevní rezervace Meandry Lužnice je unikátní v rámci celého Česka. „Je to poprvé v historii českých pastevních rezervací, kdy bude paseno divoké jádro záplavové zóny většiny neregulovaného vodního toku. Dosavadní pastviny velkých kopytníků v sousedství českých řek se nachází u více či méně regulovaných toků na místech, která byla ještě nedávno intenzivními produkčními loukami. V případě Lužnice je to naopak. Jakékoliv zemědělství zde bylo ukončeno před více než půlstoletím a porůční ekosystém i samotný vodní tok se dlouhá desetiletí vyvíjely bez přímého vlivu člověka,“ zdůraznil Miloslav Jirků z Biologického centra Akademie věd České republiky.

Podle něj právě kvůli absenci péče a následnému zarůstání zdejší mokřadní stanoviště postupně ztrácejí svou biologickou rozmanitost. „Dříve otevřená prosluněná niva řeky zarůstá vrbami a vysokými trávami. Pastva by měla říční nivě pomoci získat ztracenou různorodost vegetace a obnovit její biodiverzitu. Pozorovat výsledek bude velmi zajímavé. Je zcela jisté, že se dozvíme mnoho nového o přirozeném fungování přírody záplavových území,“ navázal Miloslav Jirků.

Vědci očekávají přínos pastvy i z hlediska povodňové bezpečnosti. „Plochy záplavového území zbavené hrubé vegetace by měly mít výrazně lepší průtokové vlastnosti než stávající hustá džungle. Tato malá lokalita samozřejmě nepomůže širšímu okolí, ale bude důležitým příkladem, jak zlepšit průtočnost jímak těžko udržovatelných podmáčených okolí řek rostlých hustou vegetací,“ zmínil Miloslav Jirků.

Podle vědců by první desítky hektarů rezervace neměly zůstat osamoceným počinem. „Dalším logickým krokem by mělo být rozšíření pastvy na druhý břeh tak, aby pastvou udržovaná zóna toku zahrnovala celou škálu přírodních stanovišť od samotného divočího toku přes záplavovou zónu až po trvale suché plochy nad hranicí záplavového území. Teprve pak bude možné mluvit o komplexní a racionální pastevní péči o říční nivu. Doufáme, že lokalita je jen první vlastovkou,“ uzavřel Miloslav Jirků.

Ochranářská organizace Česká krajina dovezla loni v polovině listopadu k Lužnici šest divokých koní. Letos by k nim měli přibýt další dva až tři koně, tak aby byl vliv pastvy znatelný na větším území. ●

Ochranářská organizace Česká krajina dovezla loni v polovině listopadu k Lužnici šest divokých koní. Letos by k nim měli přibýt další dva až tři koně, tak aby byl vliv pastvy znatelný na větším území.

▶ DOTACE 95 MILIONŮ KORUN **PODPOŘÍ VÝKUPY POZEMKŮ VE ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍCH**

Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí ČR uvolní téměř 100 milionů korun na výkupy pozemků ve zvláště chráněných územích. Výkup pozemků obcí i soukromých majitelů **ulehčí náročnou péči o pozemky v ochranném režimu a zároveň pomůže se záchranou přírodně cenných lokalit.**

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Foto: Hana Rosenkranzová, NP Šumava

KDO MŮŽE ŽÁDAT

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Správa Nár. parku České Švýcarsko
Správa Krkonošského národního parku
Správa Národního parku Podyjí
Správa Národního parku Šumava

Dotační výzva je vyhlášována pravidelně. Umožňuje vykoupit pozemky ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech včetně území navržených a oznámených k vyhlášení. O podporu z Národního programu Životní prostředí mohou žádat správy národních parků a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dotaci mohou uplatnit na výkup pozemků, které jsou uvedeny v seznamu vytvořeném Ministerstvem životního prostředí.

Cílem výkupů je zlepšení podmínek pro praktickou péči o zvláště chráněná území, zachování přirozených ekosystémů a podporu biodiverzity v nich. Státní vlastnictví pozemků umožní realizaci vhodného managementu dle schválených plánů péče nebo zásad péče pro chráněná území. Scelené vlastnictví také umožňuje jednotný výkon práv a povinností a zvyšuje efektivitu správy území.

Výše podpory na jeden projekt je stoprocentní. Žádat je možné od 1. 11. 2021 do 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace. ●

▶ **Památná lípa z CHKO Žďárské vrchy se stala stromem roku 2021**

Titul Strom roku 2021 získala Lukasova nebo také Zpívající lípa z obce Telců na Svitavsku.

Lukasova nebo také „Zpívající“ lípa roste v severní části obce Telců. Jedná se o lípu velkolistou. Jméno Lukasova odkazuje na majitele gruntu v blízkosti lípy – rod Lukasů zde žil od roku 1700 přes 200 let. Přízvisko „Zpívající“ se odvíjí od pověsti o stařečku Jirouškovi, který v duté lípě za doby temna přepisoval Nový zákon a žalmy. Při přepisu si žalmy zpíval a zpěv, který se mísil s šuměním listů, se nesl krajem a dal údajně vzniknout přízvisku lípy. Variací na pověst však existuje celá řada, liší se jak ústřední postavou, tak i závěrem příběhu.

Foto: www.zdarskypruvodce.cz

S ohledem na obvod kmene se jedná o nejmohutnější strom v CHKO Žďárské vrchy a pravděpodobně třetí nejmohutnější památný strom České republiky. Obvod kmene je větší než 1163 cm. Stáří stromu je odhadováno minimálně na 600–700 let. Lípa má

mohutnou centrální dutinu, s přístupem v úrovni země. Strom je již ve stadiu snižování/rozpadu koruny, a proto je jeho současné ošetřování obvykle zaměřeno na kombinaci redukčních a zdravotních řezů a stabilizací pomocí bezpečnostních vazeb. Ošetřování stromu dlouhodobě finančně zajišťuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Anketu pořádala Nadace Partnerství. Hlasovalo v ní více než 7250 lidí. Lukasova lípa zvítězila s velkým náskokem, obdržela přes 2600 hlasů.

Výsadbu stromů podporuje Národní program Životní prostředí, aktuálně jsou vypsané dvě výzvy. Strom může vysadit prakticky každý, je možné, že z něj vyroste strom roku 2521. ●

AKTUÁLNÍ VÝZVY NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Zdroje vody

Zahájení příjmu žádostí: 1. 11. 2021

Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace

Alokace: 450 milionů korun

Výzva č. 9/2021

pokračuje v podpoře realizace nových nebo regenerace/intenzifikace stávajících zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Dotaci je možné získat i na realizaci nových nebo zkapacitnění stávajících přivaděčů pitné vody, včetně instalace nezbytné technologie a napojení na stávající vodovod, či na vytvoření nového veřejně přístupného odběrného místa pitné vody tam, kde není vodovod realizován. Žadatelé mohou být obce, dobrovolné svazky obcí, obchodní společnosti či zájmová sdružení právnických osob ovládaná z více než 50% obcemi a městy nebo jinými veřejnoprávními subjekty.

Výkup pozemků ve zvláště chráněných územích

Zahájení příjmu žádostí: 1. 11. 2021

Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace

Alokace: 95 500 000 korun

Výzva č. 8/2021

navazuje na předchozí podobné výzvy a umožňuje zlepšení podmínek pro praktickou péči o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma a podporu biodiverzity v nich. Státní vlastnictví pozemků umožní správám národních parků a Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR realizaci vhodného managementu dle schválených plánů péče nebo zásad péče. Oprávněnými žadateli jsou správy národních parků a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

Domovní čistírny odpadních vod

Zahájení příjmu žádostí: 1. 11. 2021

Ukončení příjmu žádostí: 31. 1. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace

Alokace: 300 milionů korun

Výzva č. 7/2021

je zaměřena na podporu realizace soustav individuálních čistíren odpadních vod v podobě DČOV do kapacity 50 ekvivalentních obyvatel pro budovy využívané k trvalému rodinnému bydlení (zejména rodinné a bytové domy) a pro budovy ve vlastnictví dané obce v oblastech, kde není z technického či ekonomického hlediska možné připojit nemovitosti ke stokové síti zakončené ČOV.

Podpora obcí v národních parcích

Zahájení příjmu žádostí: 15. 10. 2021

Ukončení příjmu žádostí: 31. 1. 2022, nejpozději však do vyčerpání alokace

Alokace: 200 000 000 korun

Výzva č. 6/2021

je určena na zlepšení životního prostředí, zkvalitnění života občanů a podporu udržitelného rozvoje v obcích na území národních parků. Dotaci je možné čerpat i na spolufinancování velkých projektů podpořených z jiných evropských programů a nově i na projektovou přípravu chystaných projektů.

Výsadba stromů – grantové schéma

Ukončení příjmu žádostí: 30. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace

Alokace: 150 000 000 Kč

Výzva č. 5/2021

je zaměřena na podporu výsadby stromů prostřednictvím grantů erudovaným nestátním neziskovým organizacím a místním akčním skupinám. Cílem je podpořit co největší počet výsadeb stromů v terénu paralelně s realizací projektů podpořených v rámci výzvy č. 4/2021, urychlení administrace a znásobení zdrojů financování prostřednictvím zapojení soukromých prostředků. Žádat mohou nestátní neziskové organizace s prokazatelnou zkušeností s poskytováním podpory na výsadbu stromů a místní akční skupiny (MAS).

Výsadba stromů – individuální projekty

Ukončení příjmu žádostí: 30. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace

Alokace: 200 000 000 Kč

Výzva č. 4/2021

cílí na zlepšení životního prostředí v obcích a jejich okolí prostřednictvím podpory individuálních projektů a zapojení veřejnosti. Jejím cílem je přispět ke zlepšení kvality veřejného prostoru a ovzduší, k vyrovnání teplotních extrémů a zadržování vody. Předmětem podpory je výsadba stanovištně vhodných druhů listnatých stromů na veřejně přístupných místech, případně v uzavřených vnitroblocích bytových domů využívaných ke komunitnímu setkávání. Žádat mohou subjekty s prokazatelným vztahem k místu realizace projektu s výjimkou politických stran a hnutí.

Krajské plány proti suchu

Ukončení příjmu žádostí: 29. 10. 2021

Alokace: 9,1 milionu Kč

Výzva č. 3/2021

finančně podporuje zpracování plánu pro sucho vztahujícího se k jednotlivým územím krajů dle novely vodního zákona č. 544/2020 Sb. Cílem výzvy je zlepšení a optimalizace hospodaření s pitnou vodou při zvládnutí sucha a stavu nedostatku vody prostřednictvím zpracování zmíněných plánů. Jedinými oprávněnými žadateli jsou kraje. Maximální výše podpory na jeden projekt činí 650 tisíc korun a představuje maximálně 30 procent z celkových způsobilých výdajů.

Územní studie krajiny

Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace

Alokace: 35 000 000 Kč

Výzva č. 14/2016

nabízí obcím kofinancování ve výši 10 procent na projekty územních studií krajiny podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Podmínkou získání dotace je vydané rozhodnutí o poskytnutí finanční podpory v IROPu, konkrétně v prioritní ose 3 operačního programu, určené na územní studie krajiny. O dotaci mohou žádat obce s rozšířenou působností.

PROJEKT V ČÍSLECH

Celkové způsobilé výdaje
33 613 072 Kč

Příspěvek EU
33 613 072 Kč

Foto: Ota Nepilý

► DŮM PŘÍRODY ŽĎÁRSKÝCH VRCHŮ PŘIVÍTAL V LOŇSKÉM ROCE PRVNÍ NÁVŠTĚVNÍKY A LETOS ZÍSKAL JIŽ TŘI OCENĚNÍ

Krajina Žďárských vrchů bývala kdysi pralesním hvozdem. Lidé ji přebudovali do pestré mozaiky lesů, luk a polí. Zdobí ji hladiny rybníků a řeky, které tu pramení, odtékají do dvou různých moří.

Je to kraj rašelinišť a mokřadů posetý osadami horáckých chalup, který inspiroval básníky, skladatele i malíře. Zdejší dům přírody tu má sídlo v obci Krátká u Sněžného ve venkovském statku z druhé poloviny devatenáctého století.

Cesta k vybudování návštěvnického střediska v chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy byla podle Lenky Šoltysové z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR složitá. „Vznikala ve spolupráci s Národním památkovým ústavem a organizací Chaloupky, o. p. s.,“ říká.

Dům přírody Žďárských vrchů našel své místo ve dvou objektech ve vesnické památkové rezervaci Krátká. „Oba jsou zároveň vyhlášenými kulturními památkami,“ připomíná Lenka Šoltysová.

Od záměru k realizaci uběhlo třináct let

Záměr vybudovat návštěvnické centrum, které by představovalo přírodu a kulturu Žďárských vrchů, se zrodil už v roce 2008. „Studie na Dům přírody vznikla o dva roky později a souběžně byl zpracován i interpretační plán Domu přírody

Foto: Ota Nepilý

Foto: Ota Nepilý

Foto: Ota Nepilý

Foto: Ota Nepilý

Žďárských vrchů,“ vzpomíná Lenka Šoltysová. V roce 2012 pak byla vyhotovena kompletní projektová dokumentace a byla zařízena nezbytná povolení. „Následovala šestiletá trnitá cesta k vlastní realizaci. Potřebovali jsme zajistit financování, administrovat žádost až po vydání prvního aktu, vypsat veřejné soutěže dodavatelů a zhotovitelů,“ vypočítává. Poté následovaly dvouleté úpravy stavební firmou a tvorba expozic.

„Na realizaci vnitřní a vnější expozice se podílely desítky firem, řemeslníků, výtvarných umělců, fotografů a odborníků,“ říká Lenka Šoltysová. Vý-

znamná byla podle ní také spolupráce s Regionálním muzeem města Žďár nad Sázavou a Horáckým muzeem i galerií v Novém Městě na Moravě.

„Budova Domu přírody Krátká čp. 2 patří k nejstarší zástavbě, původně byla ale jen jednoduchou roubenou chalupou. Ve druhé polovině devatenáctého století byla přestavěna, dřevo nahradil z větší části kámen. Další dvě hospodářská křídla přibyla k obytné části až po roce 1930. Podle majitelů, kteří dům vlastnili ve dvacátém století, se mu dodnes říká u Babáček nebo na Babáčkovic,“ popisuje Lenka Šoltysová.

Název obce Krátká je velmi výstižný. Obec si svůj původní ráz zachovala natolik, že byla vyhlášena vesnickou památkovou rezervací. Malebnost lidových staveb je tu umocněna jejich přirozeným začleněním do krajiny.

DŮM PŘÍRODY NABÍZÍ TAKÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY

Stavbu Domu přírody Žďárských vrchů zajistila AOPK a Správa CHKO Žďárské vrchy, ale provozovateli jsou Chaloupky, o. p. s., a ČSOP Kněžice. Ekocentrum Chaloupky na Krátké je jedním ze sedmi ekocenter Chaloupky, o. p. s., které působí v Kraji Vysočina. Již řadu let zde nabízí své výukové programy pro školy z blízkého i vzdálenějšího okolí. Starým statkem za tu dobu prošly tisíce dětí, které zde získávají nové informace a poznání o přírodě a krajině a tím si vytvářejí hlubší pohled na svět kolem sebe. Vybudováním a otevřením Domu přírody Žďárské vrchy nic z toho nevyzmizelo, ba naopak. Výukové programy se nabízejí dále, jen v novém a modernějším prostředí. Základem programu však stále zůstávají badatelské batůžky, dalekohledy, GPS navigační přístroje, buzoly, mapy, lupy i klíče k určování přírodnin. ●

▶ Celá rekonstrukce probíhala za přísného dohledu a velké pomoci pracovníků Národního památkového ústavu a Městského úřadu v Novém Městě na Moravě.

„Objekty jsou od roku 1995 součástí vesnické památkové rezervace Krátká. Charakterem jsou oba objekty typickou architekturou místa z osmnáctého století v období tzv. pozdní horské kolonizace, kdy vznikaly osady na pasekách. V té době ve Žďárských vrších pracovaly železářny, které spotřebovávaly velké množství dřeva.“ Architektura objektů podle jejího popisu odpovídá památkovému charakteru venkovské usedlosti. „Poslední větší přestavba ze sedmdesátých let dvacátého století nebyla zcela vhodná, a proto některé z těchto úprav byly odstraněny,“ připomíná. Vnější výraz venkovského statku zůstal ponechán s výjimkou garážových vrat a nově navrhovaného prosklení části střechy kolem vnitřního dvora. Ve dvoře byly upraveny kamenné ochozy a nově bylo vestavěno dřevěné zápraží. I výtvarné řešení interiéru bylo podřízeno památkové ochraně stavby. „Nové pojetí je patrné pouze na některých prvcích venkovních úprav – na pylonu, praporech, posedovém mobiliáři a herních prvcích, přičemž ruční opracování dřeva jako základního konstrukčního materiálu je pro jejich výraz sjednocující,“ rozvádí Lenka Šoltysová detaily rekonstrukce historického objektu.

Architektonické řešení fasády přístavby stodoly (WC pro veřejnost) má pak spíše charakteristiku oplocení než venkovského stavení. Dřevo je použito přírodní bez nátěru. Plochá střecha je intenzivně ozeleněna speciální druhovou směsí rostlin.

„Výsledkem je velice citlivá rekonstrukce historického objektu, který slouží jak individuálním návštěvníkům CHKO Žďárské vrchy, tak školám ze širokého okolí. Expozice zasazená do původně hospodářské části usedlosti návštěvníky seznamuje s přírodou a historií tohoto chráněného území v centru Českomoravské vrchoviny,“ hodnotí výsledek projektu Lenka Šoltysová.

Divočina, Zápas a Smíření

Expozice Proměny krajiny představuje Žďárské vrchy v období před příchodem člověka, během středověké kolonizace, roz-

voje místního průmyslu a kolektivizace, ale naznačuje také výhled od budoucnosti. Začíná divočinou, krajinou bývalého pomezního hvozdu, neprostupného pralesa, kterému vládli medvěd, vlk, zubr a rys, pokračuje obdobím zápasu člověka s přírodou, ve kterém lidé žďářili a osidlovali zdejší kraj, těžili železnou rudu a rašelinu, vyráběli sklo, odvodňovali a stavěli, a končí smířením člověka se zdejší krajinou. Stejně tak se jmenují i tři místnosti expozice.

První z nich, Divočina, přibližuje obraz krajiny před příchodem člověka, který namalovala akademická malířka Irena Wagnerová podle fotografií čtyř hlavních přírodních stanovišť – jedlobukového lesa, rašeliníště, říčky a skály. Obraz doplňují vyřezávané či živé zástupci flóry a fauny, vymizelí i ti, kteří přežili do současnosti.

Druhá místnost, Zápas, přibližuje období osídlování krajiny, které v případě Žďárských vrchů probíhalo poměrně pozdě, až od třináctého století. Od získávání půdy žďářením lesa je odvozen název zdejší krajiny. Období shrnují čtyři ručně malované mapy zachycující tvář krajiny v období středověku, novověku, průmyslové revoluce a kolektivizace po současnost. Návštěvníci si mohou osahat některé staré řemeslné výrobky – litinové kří-

že, pilníky, šindele, tradičně pěstované plodiny, ručně těženou rašelinou cihlu (borku) – nebo si prohlédnout model statku v původním uspořádání a seznámit se s jeho historií.

Nejhodnotnějším dochovaným částem současné přírody a krajiny Žďárských vrchů, kterým státní ochrana přírody věnuje nejvíce pozornosti a péče, je věnována třetí místnost s názvem Smíření. Většina je představena formou dvaadvaceti příběhů, z nichž lze jmenovat například příběh hýla rudého a výzkumu jeho trasy na zimoviště, příběh starého stromu u chalupy – známé Zpívající (Lukasovy) lípy, opředené pověstmi i ztvárněné na poštovní známce, příběh kamenic, které stejně jako žďářením daly název nejedné místní obci, nebo černého čapa s kroužkem 6RV, který ornitologům pomohl mapovat zásadní okamžiky jeho života. „Jsou to příběhy, v nichž prezentujeme smíření člověka s přírodou na tématech, jako je voda v krajině, louky, rašeliníště, lesy, navrátilci i vetřelci,“ představuje Lenka Šoltysová.

Děti si mohou v expozici vyzkoušet horolezeckou ministěnu nebo si pohovět v umělecky ztvárněném hnízdě skorce vodního, průvodce Domu přírody. Pro milovníky map je připraven dotykový stůl, ve kterém běží animace Jak vznikly Žďárské vrchy, největší rybník Velké Dářko a nejvyšší vrchol Devět skal.

Dům přírody Žďárské vrchy byl coby již devátý dům přírody otevřen na konci června loňského roku u příležitosti padesátého výročí Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy. V důsledku vládních opatření v souvislosti s pandemií covid-19 pak musel být řadu měsíců uzavřen. Zajímavě řešená expozice zaujme dospělé i dětské návštěvníky a zasvětil je do historie krajiny i jejich přírodních a kulturních krás.

Foto: Ota Nepilý

Téma proměn krajiny je zakončeno ve vícecúčlovém sále, kde je promítán stejnojmenný 3D film a kde je nejen pro příznivce umění vystaveno osm kopií obrazů místních krajinářů – Josefa Jambora, Karla Němce, Rudolfa Hanycha a Oldřicha Blažíčka. Místa namalovaná před šedesáti až osmdesáti lety jsou tu na fotografiích srovnávána se současnou krajinou a doprovozena textem krajinářského ekologičky Jana Laciny.

Součástí expozice je i sklep s klenutým stropem a kamennou studnou, kam návštěvník sestoupí, aby se tu dozvěděl, jak se dřívě uchovávaly potraviny bez ledniček, ale současně se ponoří do fiktivního podzemí Žďárských vrchů za horníky, kteří v dobách minulých dobývali rudu, hlavně železnou, i za netopyry, kteří opuštěné stoly využívají jako zimoviště.

Číslo popisné 12 je architektonicky ojedinělý patrový dům s mansardovou střechou, o jehož původním účelu nemají dodnes jasno ani historikové a památkáři. Mohl sloužit jako modlitebna anebo sídlo štajgra. Ten a přilehlá stodola se po rekonstrukci staly rovněž součástí domu přírody. V hlavním objektu je možné občerstvit se a zakoupit regionální výrobky, ve stodole se konají příležitostné výstavy a jednorázové kulturní akce, jako jsou Kráčeký jarmark nebo Bramborová slavnost, jejichž tradici započala Správa CHKO Žďárské vrchy a nový provozovatel je odhodlán v ní pokračovat a ještě ji rozšířit.

Venkovní prostředí vhodně doplňují dřevěné prvky. „Průvodcem domu přírody je skorec vodní, pták velikosti kosa žijící v blízkosti potoků a řek,“ říká.

Cesta k financování projektu

Podání žádosti do OPŽP byl podle Lenky Šoltysové dlouhodobý proces. „Od přípravy až k předání podkladů pro závěrečné vyúčtování akce trval třináct let,“ říká. „S přípravou projektu se započalo již v roce 2008. Do OPŽP se první žádost podařilo dát až v roce 2016, kdy ale neprošla. Žádost jsme pak po úpravách podali znovu v roce 2017 a vlastní realizace projektu začala koncem roku 2018,“ vypočítává.

Součástí návštěvnického centra je také Hoduňka neboli hospůdka – místo, kde se hoduje. Nabízí drobné občerstvení.

AOPK ČR musela stejně jako každý jiný žadatel dodat veškeré požadované doklady, různá čestná prohlášení, stanoviska orgánů ochrany přírody, závazné stanovisko památkové péče, územní souhlas, územní rozhodnutí a stavební povolení včetně prodloužení, plán péče o CHKO Žďárské vrchy a interpretační plán Domu přírody Žďárských vrchů, prováděcí projektovou dokumentaci včetně položkového rozpočtu, projekt na 2D a 3D film, odborný posudek MŽP, plán činnosti Domu přírody a další.

Za nejnáročnější část projektu považuje Lenka Šoltysová výběr zhotovitelů v rámci všech pravidel a dodržení zákonů. „Jedná se o dlouhý proces konzultací s právníky, stavaři, rozpočtáři, znalci v různých oborech a vlastní zadávání zakázek v několika různých online systémech,“ přibližuje.

Spolupráci s pracovníky SFŽP ČR lze podle jejích slov hodnotit jen kladně. „Maximálně nám vycházeli vstřícní, byli trpěliví s vysvětlováním všech nezbytných požadavků.“

„Naší výhodou bylo, že jsme měli zkušenosti z realizace tří projektů domu přírody realizovaných v minulém plánovacím období, kde se podařilo vybudovat z dotace EU Dům přírody Slavkovského lesa v roce 2013, Dům přírody Litovelského Pomoraví v roce 2014 a Dům přírody Moravského krasu v roce 2015. Tyto zkušenosti byly neocenitelné a bez nich by Dům přírody Žďárských vrchů nevznikl. Je potřeba také poděkovat za možnost čerpat finanční prostředky z evropských fondů, protože takto investičně náročné akce bychom nebyli schopni jinak realizovat,“ míní Lenka Šoltysová. ●

DŮM PŘÍRODY ŽĎÁRSKÝCH VRCHŮ ZÍSKAL JIŽ TŘI OCENĚNÍ

V 17. ročníku ankety Zlatá jeřabina – Cena Kraje Vysočina za kulturní počin roku 2020 získal Dům přírody 3. místo za realizaci návštěvnického střediska.

Dům přírody Žďárských vrchů obstál i v konkurenci osmnácti staveb a rekonstrukcí v soutěži Stavba roku Kraje Vysočina 2020, kterou každoročně pořádá Spolek Stavba Vysočiny. V této soutěži dostal Cenu hejtmana Kraje Vysočina a počet SMS zajistil Domu přírody i Cenu veřejnosti. „Obě ocenění mne opravdu potěšila. Rekonstrukce památkově chráněného objektu byla velká výzva, výsledek je myslím opravdu zdařilý. Ale možná ještě větší radost mám z Ceny veřejnosti. Dům přírody byl otevřen teprve před rokem, prošel si tedy nelehkým covidovým časem, je ale vidět, že návštěvníky zaujal a našli si k němu cestu. Přesně to je cílem našeho programu Dům přírody – aby se ochrana přírody neuzavírala sama do sebe, nezůstávala jen na papíře a za zdmi úřadů, ale aby posilovala vztah místních obyvatel ke krajině, kde žijí,“ konstatuje František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

„Od otevření v červenci loňského roku se programů v Domu přírody zúčastnilo přes šest tisíc návštěvníků, ať už to byly skupiny cykloturistů, rodiny s dětmi, či školní třídy a letní tábory. Turisté se nejvíce zastavují u map, které ve čtyřech obrazech představují vývoj krajiny Žďárských vrchů od doby před příchodem člověka až do dneška. Už se těšíme, až zažijeme normální návštěvnickou sezónu,“ upřesnila vedoucí Domu přírody Marie Rajnošková.

„Udělení Ceny hejtmana Kraje Vysočina Vítězslava Schreka nás velmi překvapilo. Věříme, že přivede na Krátkou další návštěvníky,“ doplnil Josef Zetek, ředitel Chaloupek, o. p. s., jež Dům přírody Žďárských vrchů provozují.

Památkově chráněný statek a stodola v Krátké byly upraveny v tradičním duchu: střecha z modřínového šindele, vápenné omítky či dřevěné a cihlové podlahy. V přízemí vznikla trvalá expozice na téma Proměny krajiny, podkroví je přizpůsobeno ke vzdělávání a ekologické výchově. Ve venkovní části je vybudována venkovská zahrada s nově založeným sadem z ovocných odrůd stromů.

Cílem programu Dům přírody, který Agentura ochrany přírody a krajiny postupně realizuje, je vybudovat po vzoru jiných evropských států ve vybraných chráněných územích síť moderních návštěvnických středisek. A tak stejně jako ostatní domy přírody i Dům přírody Žďárských vrchů nabízí návštěvníkům nejen expozici, ale také komponované programy s lektory, komentované prohlídky, prezentace regionálních produktů a tradičních řemesel, tematické přednášky a exkurze, výstavy, projekce a tvůrčí dílny, a to jak pro veřejnost, tak pro školy. ●

Pro zájemce o dotace poskytované Státním fondem životního prostředí ČR je na Call centru SFŽP ČR zřízena bezplatná Zelená linka 800 260 500.

Profesionálně vyškolení pracovníci radí žadatelům při řešení možných nejasností ohledně zpracování a podávání žádostí. Na níže uvedené otázky odpovídala vedoucí oddělení Call centra SFŽP ČR Jana Tlustá a Elena Bočevová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Obecné informace – pravidla publicity

Řešíme nyní schválenou žádost o dotace a potřebovali bychom poradit v oblasti publicity. Existuje nějaká souhrnná informace pro žadatele, kdy a jaká loga se mají použít? Jaké jsou přesné povinnosti a jak je řádně splnit?

K tomuto tématu je základ uveden v textu Pokynů pro žadatele (PrŽaP), zde kapitola D.1, Publicita a propagace, přičemž všechny detailní informace o publicitě a propagaci pro příjemce podpory naleznete v dokumentu s názvem Grafický manuál povinné publicity OPŽP 2014–2020. Uvedený dokument obsahuje závazné vzory povinných nástrojů a pravidla pro použití symbolu Evropské unie. Obecně lze říci, že v rámci všech informačních a komunikačních opatření je povinnost příjemce dávat najevo podporu na akci z fondů (OPŽP, resp. dotčené fondy EU) zobrazením znaku Evropské unie, uvedením konkrétního fondu EU (Fond soudržnosti – FS, Evropský fond pro regionální rozvoj – EFRR), z něhož je akce podporována, a také uvedením operačního programu. Tyto povinnosti platí pro všechny příjemce. Podle charakteru realizované akce či podle výše podpory z veřejných zdrojů jsou pak stanoveny konkrétní specifické povinné nástroje publicity. Všechny další povinnosti jsou upřesněny ve jmenované kapitole D.1 v textu PrŽaP. Přímou Grafický manuál pak najdete také na webu programu například přes sekci Jak na to a zde odkaz Pravidla publicity OPŽP. V tomto přehledu je například prokládá na Grafický manuál, ale také přímá možnost využít formulář na přípravu podkladů pro povinnou publicitu ve formě dočasného billboardu, stálé pamětní desky nebo plakátu A3. K dispozici jsou také další vhodné informace a podklady k tématu.

V případě dalších dotazů k Operačnímu programu Životní prostředí můžete využít e-mailovou adresu dotazy@sfzp.cz, což doporučujeme zejména u odbornějších (technických, právních) či obsáhlejších dotazů.

Zájemci o informace mají také k dispozici Zelenou linku 800 260 500 ve všední dny od 7.30 do 16 hodin.

Operační program Životní prostředí

Slyšel jsem, že by se v novém období OPŽP 2021–2027 mělo zjednodušit podání žádosti. Jakým způsobem to bude fungovat a jakých opatření se to bude týkat?

Pro nové období Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 (dále „OPŽP“) se v oblasti ochrany a péče o přírodu a krajinu chystají tzv. zjednodušené metody vykazování (dále „ZMV“) pro projekty do 200 tis. eur. Žádosti budou podpořeny jednorázovou částkou, která bude stanovena dle dokumentu náklady obvyklých opatření MŽP a na kterou bude mít žadatel nárok po splnění všech výstupů projektu (řádné ukončení realizace dle schválené dokumentace a dle podmínek poskytovatele dotace). Žadatelé budou moci dále využít paušální sazbu na tzv. nepřímé výdaje, které zahrnují např. náklady na zpracování projektu vč. podkladových analýz, studií atd., koordinaci projektu, technický dozor nebo zajištění publicity. ZMV povedou k výraznému administrativnímu zjednodušení pro žadatele při podávání nových projektů do OPŽP, nebude nutné předkládat podrobný rozpočet, účetní doklady nebo výběrové řízení ke kontrole. ZMV budou aplikovány na nejvyužívanější opatření, jako např. obnova a tvorba tůň, revitalizace říčních toků, výsadby v krajině a sídlech a řadu dalších.

Prioritní osa 4

Mám dotaz na 158. výzvu OPŽP. Na co konkrétně je tato výzva zaměřena, lze z této výzvy zafinancovat ochranu stáda před útoky vlka?

Výzva č. 158 je zaměřena na tři opatření, a to konkrétně speciální péče o vzácné biotopy, jako jsou například rašeliniště, písčiny a stepní biotopy, cílená na zlepšení jejich kvality a druhového složení, speciální péče cílená na podporu vzácných druhů a jejich biotopů, obnovu a tvorbu cenných stanovišť a ostatní specifická opatření směřující ke zlepšení stavu populací vzácných druhů a stavu cenných stanovišť. V rámci této výzvy však nelze podpořit opatření zaměřená na vlka. Konkrétní informace naleznete v textu výzvy na internetových stránkách www.opzp.cz v sekci Nabídka dotací.

Kotlíkové dotace pro nízkopříjmové domácnosti

Je možné získat kotlíkovou dotaci na výměnu kotle na chatě – rekreační objekt, ve kterém mají dva lidé trvalé bydliště?

Ano, pokud jde o trvale obývaný rekreační objekt, žádá o dotace vlastník nebo spoluvlastník nemovitosti.

Majitelé chaty jsou důchodci. Jakou dotaci mohou předpokládat?

Domácnosti složené výhradně z důchodců pobírajících starobní důchod nebo invalidní důchod 3. stupně nebudou muset dokládat příjmy, mohu tedy automaticky žádat o kotlíkové dotace s 95% dotací, bez toho, aniž by se zkoumal jejich příjem.

Je možné s dotací vyměnit i starý plynový kotel?

Na výměnu plynového kotle není možné čerpat kotlíkovou dotaci. Možné to je pouze v případě výměny vytápění u bytových domů z programu Nová zelená úsporám, a to za systém s plynovým tepelným čerpadlem nebo jednotku kombinované výroby elektřiny a tepla využívající jako palivo zemní plyn.

Co je možné zahrnout do způsobilých výdajů?

Mezi způsobilé výdaje může žadatel zahrnout jak pořízení nového topidla včetně nákladů na jeho instalaci a stavební práce, tak výdaje za novou nebo zrekonstruovanou otopnou soustavu nebo nezbytné zkoušky, měření a dokumentaci.

Je někde zveřejněn seznam zdrojů, které splňují podmínky dotace, na které je možné žádat dotaci?

Seznam je připravován, doporučujeme sledovat webové stránky www.kotlikydotace.cz, kde o jeho zveřejnění budeme informovat.

Může být žadatelem vlastník, který v domácnosti nebydlí (např. koupil byt pro dceru nebo maminku). Kdo může o dotaci žádat a kdo spadá do kategorie příjmy členů domácnosti, osob bydlících společně se žadatelem?

Žadatelem je vždy vlastník nemovitosti. Příjmy se posuzují podle osob, které mají na dotčené adrese bydliště, nemusí tam mít trvalý pobyt. Pokud ale vlastník na adrese nebydlí, tj. není to jeho bydliště, pak nemůže být způsobilým žadatelem v kotlíkových dotacích OPŽP. ●

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí

To není drb!

Kotlíkové dotace vám zaplatí až 95% nákladů na pořízení nového kotle.

Tak rychle, od 1. září 2022 budou staré neekologické kotle zakázané. Cesta k dotaci je snadná, více na www.kotlikydotace.cz.

AKTUÁLNÍ VÝZVY OPŽP 2014–2021

Priorita přináší stručný přehled aktuálních výzev. Jejich kompletní znění včetně všech podporovaných aktivit naleznete na stránkách programu www.opzp.cz.

Vytváření a obnova malých vodních nádrží

Ukončení příjmu žádostí:
30. 11. 2021

Alokace: 40 000 000 Kč

156. výzva se striktně zaměřuje na podporu vytváření a obnovy malých vodních nádrží nevyplyvajících z plánů dílčích povodí a ležících většinou plochou mimo ZCHÚ, území Natura 2000 nebo biocentrum ÚSES. Podporovány budou malé vodní nádrže s ekostabilizační funkcí, které neslouží k chovu ryb nebo slouží jenom k takovému chovu ryb, který neoslabí ekologické funkce nádrží včetně nepravidelně zaplavovaných území.

Revitalizace ploch a prvků sídelní zeleně

Ukončení příjmu žádostí:
30. 11. 2021

Alokace: 60 000 000 Kč

157. výzva má za cíl posílit biodiverzitu a ekosystémové funkce znehodnocených ekosystémů v sídlech, resp. jejich ekologickou stabilitu. Mezi podporovaná opatření patří zakládání či obnova funkčně propojených ploch a prvků veřejně přístupné sídelní zeleně, včetně vodních prvků a ploch. Příkladem mohou být prvky veřejné zeleně jako parky, zahrady, sady, aleje a další a zlepšení jejich funkčního stavu liniiovými, skupinovými i solitérními výsadbami stromů doprovázenými založením zatravněných ploch nebo ošetřením stromů či výsadbami keřů.

Posílení biodiver- zity

Ukončení příjmu žádostí:
3. 1. 2022

Alokace: 40 000 000 Kč

158. výzva podporuje péči o vzácné druhy (ve volné krajině i urbanizovaném prostředí) a jejich biotopy včetně obnovy a tvorby těchto biotopů, dále péči o cenná stanoviště a jejich obnovu a tvorbu. Řadí se sem speciální péče o vzácné biotopy, jako jsou například rašeliniště, písčiny a stepní biotopy, speciální péče cílená na podporu vzácných druhů a jejich biotopů a ostatní specifická opatření směřující ke zlepšení stavu populací vzácných druhů a stavu cenných stanovišť. Žadatelé mohou být různé subjekty od obcí po fyzické osoby.

Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
1 470 103 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
500 000 Kč

Brno: Univerzitní elektromobil

Elektromobil se využívá při správě areálu Univerzitního kampusu Bohunice Masarykovy univerzity, přičemž prioritním využitím je ekologická likvidace plevelů v areálu kampusu horkou vodou. Uživatelský elektromobil také sváží odpad.

Podoblast podpory: 5.2.A – Podpora alternativních způsobů dopravy

Název projektu: Pořízení uživatelského elektromobilu pro Správu UKB MU
Kraj: Jihomoravský kraj
Okres: Brno-město
Příjemce podpory: Masarykova univerzita
Ukončení projektu: listopad 2020

Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
531 620 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
451 877 Kč

Zlín: Přírodní zahrada

Úpravou zahrady vznikla hrací a vzdělávací část. V hrací části bylo vybudováno například blátiště, kameniště a dřevěný xylofon. Ve vzdělávací části vzniklo jezírko, smyslová zahrada a krmítko pro ptáky s pozorovatelnou. Ve svahu pod jurtou byly vysázeny kapradiny a medvědí česnek a do svahu byly zakomponovány staré kmeny.

Podoblast podpory: 6.1.C – Rekonstrukce a vybavení center ekologické výchovy, učeben a jiných zařízení pro účely EVVO („Přírodní zahrady“)

Název projektu: Zázemí pro děti Na Pasece – okolí jurty a zahrada
Kraj: Zlínský
Okres: Zlín
Příjemce podpory: Na Pasece, z. s.
Ukončení projektu: září 2021

Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
495 547 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
421 215 Kč

Polkovice: Zahrada mateřské školy

V areálu mateřské školy Polkovice upravili dělníci přírodní zahradu. Do zahrady byly pořízeny přírodní prvky a na ploše 2 450 m² proběhla ve spolupráci s dětmi výsadba ovocných stromů. Zahrada se využije při environmentální výchově.

Podoblast podpory: 6.1 – Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Název projektu: Přírodní zahrada u MŠ Polkovice
Kraj: Olomoucký
Okres: Přerov
Příjemce podpory: obec Polkovice
Ukončení projektu: říjen 2020

Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
559 799 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
475 829 Kč

Povrly: Úprava školní zahrady

Do zahrady mateřské školy byly pořízeny přírodní prvky a na ploše 1 858 m² proběhla ve spolupráci s dětmi výsadba rostlin a výsadba stromů. Velké množství rozmanitých stanovišť je propojeno s herními a environmentálními prvky, které poskytují dětem kontakt s přírodou a nabízejí prostor pro hru a poznávání.

Podoblast podpory: 6.1 – Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Název projektu: Zahrada v přírodním stylu pro mateřskou školu Povrly
Kraj: Ústecký
Okres: Ústí nad Labem
Příjemce podpory: Základní škola a Mateřská škola Povrly, okres Ústí nad Labem, p. o.
Ukončení projektu: květen 2021

Tochovice: Protipovodňová opatření

V Tochovicích se zaměřili na preventivní protipovodňová opatření spočívající v instalaci lokálního výstražného zařízení a na následnou digitalizaci povodňového plánu. Napomohli tak správnému posuzování povodňového nebezpečí, ochraně zdraví a majetku občanů v zájmové oblasti a zlepšení stávajícího systému povodňové ochrany.

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.4 – Podpořit preventivní protipovodňová opatření

Název projektu: Protipovodňová opatření obce Tochovice
Kraj: Středočeský
Okres: Příbram
Příjemce podpory: obec Tochovice
Ukončení projektu: 23. 11. 2018

Celkové způsobilé výdaje
1 536 456 Kč
 Příspěvek EU
1 075 519 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Lednice: Revitalizace Pastvíska

Území NPP Pastvíska u Lednice je součástí soustavy Natura 2000 EVL Niva Dyje. Dlouhodobým cílem ochrany tohoto ZCHÚ je zlepšení stavu biotopů, zastavení procesu stárnutí mokřadu a úbytku vzácných a významných druhů rostlin a živočichů.

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.1 – Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území

Název projektu: Revitalizace NPP Pastvíska u Lednice
Kraj: Jihomoravský
Okres: Břeclav
Příjemce podpory: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Ukončení projektu: 27. 1. 2020

Celkové způsobilé výdaje
10 756 597 Kč
 Příspěvek EU
10 756 597 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Kyjov: Zeleň na sídlišti

V Kyjově vysadili stromy a keře. Hlavním cílem bylo doplnění stromového patra sídlištní zeleně o novou generaci dlouhověkových dřevin. Stanovištně vhodné druhy mohou současně plnit funkci jak estetickou, tak biologickou.

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech

Název projektu: Veřejná zeleň na sídlišti Za Stadionem ve městě Kyjově
Kraj: Jihomoravský
Okres: Hodonín
Příjemce podpory: město Kyjov
Ukončení projektu: 14. 12. 2017

Celkové způsobilé výdaje
1 240 216 Kč
 Příspěvek EU
744 129 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Tetčice: Zateplení společenského střediska

V Tetčicích nechali realizovat energeticky úsporná opatření na objektu rybářské bašty, která slouží jako společenské středisko. Společně se zateplením se vyměnili okna i dveře.

Prioritní osa 5, specifický cíl 5.1 – Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie

Název projektu: Zateplení společenského střediska Křiby 332
Kraj: Jihomoravský
Okres: Brno-venkov
Příjemce podpory: obec Tetčice
Ukončení projektu: 30. 11. 2018

Celkové způsobilé výdaje
607 328 Kč
 Příspěvek EU
242 931 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

▶ RADILI JSME A PŘEDNÁŠELI NA VELETRHU FOR ARCH 2021

Děkujeme všem návštěvníkům, kteří dorazili ke stánku Státního fondu životního prostředí ČR na veletrhu FOR ARCH 2021 na pražském výstavišti v Letňanech. Koronavirová pauza byla dlouhá a veletrh se odehrál oproti předchozím ročníkům v trochu komornější atmosféře, ale u našeho stánku bylo živo.

Zajímali vás především **kotlíkové dotace** a novinky v programu **Nová zelená úsporám**, naši odborníci odpovídali i na další dotazy ohledně dotací, které nabízíme. Některé otázky byly hodně odborné, z čehož je vidět, že se veřejnost o dotační možnosti podrobně zajímá. Úspěch měla i naše přednáška. Děkujeme všem, kteří si k nám našli cestu, a těšíme se na další osobní setkání, třeba na únorovém veletrhu FOR PASIV nebo na Stavebním veletrhu v Brně.

Odebírejte **Prioritu** v elektronické podobě!

Spotřebujeme **méně** papíru, nafty a energií

Dostanete ji **hned** v den vydání

Přistane vám **do e-mailu**

priorita.cz

Pokud preferujete papírový výtisk, tak prosíme o důslednou recyklaci. Časopis do modrého kontejneru, ochrannou fólii do žlutého. Děkujeme!

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí

Priorita | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 14 | číslo 10 | říjen 2021 | časopis je distribuován bezplatně, pouze na území ČR | **adresa redakce:** Olbrachtova 2066/9, 140 00 Praha 4 | **kontakt na redakci:** priorita@sfzp.cz | **objednávky:** www.sfpz.cz, www.opzp.cz | **redakce:** šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrová; grafická úprava: Eva Štanglová | **číslo registrace:** MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.

Prosíme o správné vytrídění recyklovatelného obalu i časopisu.